

поєднується з бачення довгострокової перспективи нашої держави. Чомусь, створена система не полегшує і стимулює процес пошуку, вдосконалення та втілення нового, а навпаки, створює перешкоди – відсутність чесності, плагіат, зтяжна бюрократична процедура отримання патенту, відсутність належних форм мотивації, недоотримання інформації – чим не основа для роздуму людей з високою інтелектуальною активністю про зміну оточуючого середовища? Експерти зазначають, що плінність кращих кадрів за кордон – це та проблема, що матиме відголоски вже в найближчому майбутньому. Чому ж не створюються належні умови для розробки вітчизняних винаходів, а купуються ліцензії в інших країнах, що значно дорожче? Як приклад – ситуація з мастилом для підшипників харківського винахідника, Василя Івановича Шепеля, коли у ході експерименту в порівнянні з якістю іноземних мастил Shell, Castrol, та інших фірм, виявилось, що вітчизняний зразок значно кращий (при навантаженні вагонетки підшипник виходить з ладу через місяць-два, а з використанням нового мастила зможе працювати 10 років).

Не слід забувати і про тих, хто саме є носієм інноваційної праці, адже ними рухає певна ідея, що прагне втілення; бажання самовдосконалення, певне емоційне підкріплення створюють сильну психоемоційну енергію, яка формує підхід до творчої діяльності людини. Потяг до інноваційної діяльності, вдосконалення уже існуючого, незмінного, може мати різні причини – від бажання вийти за рамки буденності, потішити егоїзм через визнання, нагороди до прагнення постійного пізнання, творення нового, неперервного росту самого творця. Існує також і інноваційна культура, як складова інноваційного потенціалу, в рамках якої популяризація наукового знання, підсилення духовності і загальної освіченості – важливі елементи підвищення спільного рівня швидкості оновлення підходу до своєї діяльності – від пріоритетності короткострокової вигоди до бачення перспективи розвитку.

Отже, на наш розсуд, перешкод в інноваційній діяльності персоналу існує безліч – і недосконале державне фінансування, і відсутність сучасних форм стимулювання, і недостатній зв'язок дослідницьких установ з підприємствами, і суперечливі інтереси персоналу, і відсутність системи інноваційного менеджменту, і недоліки інноваційної культури та багато іншого, але все це, при наявності дійсно талановитих людей з новими поглядами на життя та людську діяльність, можна змінити.

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ У ВУГІЛЬНІЙ ГАЛУЗІ

*Лозинський І.Є., Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»,
м. Дніпропетровськ*

Процес інвестування відіграє важливу роль в економіці будь-якої країни. Інвестування в значній мірі визначає економічне зростання держави, зайнятість населення й становить істотний елемент бази, на якому ґрунтується

економічний розвиток галузевого господарства. Тому проблема, пов'язана з ефективним здійсненням інвестування, заслуговує на серйозну увагу.

Інвестиційна діяльність являє собою один з найбільш важливих аспектів функціонування будь-якої промислової організації. Причинами, що обумовлюють необхідність інвестицій, є відновлення наявної матеріально-технічної бази, нарощування обсягів виробництва, освоєння нових видів діяльності. Значення економічного аналізу для планування й здійснення інвестиційної діяльності важко переоцінити.

Особливу важливість має попередній аналіз, що проводиться на стадії розробки інвестиційних проектів і сприяє прийняттю розумних і обґрунтованих управлінських рішень. Головним напрямком попереднього аналізу є визначення показників можливої економічної ефективності інвестицій, тобто віддачі від капітальних вкладень, які передбачені проектом. Як правило, у розрахунках приймається до уваги часовий аспект вартості грошей. Досить часто на промислових підприємствах виникає ситуація, коли є ряд альтернативних (взаємовиключних) інвестиційних проектів.

Природно, виникає необхідність у порівнянні цих проектів і виборі найбільш привабливих з них за певними критеріями. Істотне значення має й фактор ризику. В умовах ринкової економіки можливостей для інвестування досить багато. Але інвестування завжди пов'язане з іммобілізацією фінансових ресурсів підприємства й звичайно здійснюється в умовах невизначеності, ступінь якої може значно варіювати. Разом з тим обсяг фінансових ресурсів, доступних для інвестування, у будь-якого підприємства обмежений. Тому актуальність здобуває завдання оптимізації бюджету капіталовкладень. Особливу важливість дана проблема має для вугільної галузі, що у силу ряду обставин є збитковою.

Жодне підприємство не зможе стабільно працювати в умовах ринкової економіки без бізнес-плану. Бізнес-план дає детальні пояснення, як буде відбуватися управління бізнесом для забезпечення прибутковості підприємства і повернення інвестицій. Постійні зміни економічної середовища, в якій діє підприємство, передбачають уточнення і перегляд бізнес-плану, що, у свою чергу, вимагає розробки механізму прийняття управлінських рішень.

Бізнес-план повинен бути простим і повним. У бізнес-план необхідно включати тільки найбільш значущу і важливу інформацію. При складанні бізнес-плану потрібно уникати докладного технічного опису процесів і операцій, які особливо властиві у вугільній галузі, треба використовувати загальноприйняті терміни.

Одним з найголовніших розділів бізнес плану розвитку гірничого підприємства є визначення ризиків, які виникають через складні гірничо-геологічні умови і збитковість вугільної галузі в цілому.

Для визначення ефективності реалізації інвестиційного проекту з підготовки й відробки нових виїмкових полів необхідно враховувати:

1. Капітальні витрати, які необхідні для підготовки нової лави до експлуатації;
2. Витрати на видобуток вугілля.

При підготовці й відробки нових виїмкових полів витрати враховують за такими економічними елементами:

1. Матеріальні витрати (витрати на матеріали й електроенергію);
2. Амортизаційні відрахування;
3. Заробітна плата й відрахування.

При розрахунку ефективності інвестиційних проектів на вуглевидобувних шахтах виділяють три види собівартості: дільнична; загальношахтна; комерційна.

Оцінка ефективності інвестиційних проектів є найбільш відповідальним етапом в процесі прийняття інвестиційних рішень. Від того, наскільки об'єктивно і всебічно проведена дана оцінка, залежать терміни повернення вкладеного капіталу і темпи розвитку шахти.

У світовій практиці господарювання використовується ряд методів оцінки ефективності інвестування, причому різні економічні системи відбирають найбільш прийнятні для них методи.

У ринковій системі господарювання для проектів з відтворення виробничої потужності вугледобувного підприємства найбільш доцільно використовувати наступні основні принципи і методологічні підходи:

1. Оцінка повернення капіталу, що інвестується, на основі показника чистої поточної вартості, яка формується за рахунок зіставлення дисконтованих витрат і дисконтованого прибутку за проектом. При цьому при оцінці ефективності, показник грошового потоку може прийматися диференційованим (за роками експлуатації інвестиційного проекту і середньорічним);

2. Обов'язкове приведення до поточної вартості, як капіталу, що інвестується у підготовку нової лави, так і суми грошового потоку. У реальній практиці на гірничому підприємстві процес інвестування в більшості випадків здійснюється не одномоментно, а проходить ряд етапів, які відображаються у бізнес-плані проекту. Тому, за винятком першого етапу, всі подальші суми, що інвестуються повинні приводитися до справжньої вартості диференційовано за кожним етапом подальшого інвестування;

3. Вибір диференційованої ставки процента (дисконтної ставки) в процесі дисконтування грошового потоку для різних інвестиційних проектів. Розмір прибутку від інвестицій формується з урахуванням наступних чинників: середньої реальної депозитної ставки; темпу інфляції; премії за низьку ліквідність; штрафу за ризик.

Тому при порівнянні декількох інвестиційних проектів з різними рівнями ризику повинні застосовуватися при дисконтуванні різні ставки процентів: більш висока ставка процента повинна бути використана для проекту з більш високим рівнем ризику.

При розрахунку різних показників ефективності інвестиційних проектів в якості ставки дисконтування можуть бути використані:

- середня депозитна або кредитна ринкова ставка;
- індивідуальна норма прибутковості інвестицій з урахуванням рівнів інфляції, ризику, який є характерним для даного вугледобувного підприємства;

– норма прибутковості у поточній господарській діяльності.

Виходячи з відмінності оцінок ефективності інвестицій, всі методи доцільно поділити на дві великі групи:

(1) методи, засновані на облікових оцінках (метод розрахунку простої норми прибутку, розрахунку коефіцієнта ефективності інвестицій, метод розрахунку терміну (періоду) окупності інвестицій);

(2) методи, засновані на дисконтованих оцінках: метод дисконтованого періоду окупності проекту; метод розрахунку чистого сучасного значення інвестицій (NPV); метод розрахунку внутрішньої норми рентабельності інвестицій (IRR).

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ КОРПОРАТИВНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ

Шевцова С.А., ГВУЗ «ПГАСА», г. Днепропетровск

Коваленко О.А., ГВУЗ «ПГАСА», г. Днепропетровск

Кизима И.В., ГВУЗ «ПГАСА», г. Днепропетровск

На рубеже XX и XXI ст. в Украине сложилась ситуация, когда общемировые достижения отечественной науки так и не превратились в достижения технологические, которые обеспечили бы инновационный характер экономики. К исследованию указанных проблем привлечено внимание ведущих ученых-экономистов. В то же время остаются малоизученными вопросы действия механизма стимулирования инновационной деятельности корпоративного сектора в условиях экономики Украины.

Отечественная специальная литература констатирует, что в нашей науке фактически сформировалась своеобразная линейная модель инновационного процесса, согласно которой для его развития необходимы, во-первых, достаточное финансирование фундаментальных и прикладных исследований, во-вторых, правовое поле для защиты интеллектуальной собственности, в-третьих, благоприятная среда для малого и среднего бизнеса, самого восприимчивого к нововведениям. Вместе с тем западные специалисты чаще всего говорят об отсутствии прямых связей науки, малого бизнеса и инновационного развития экономики в целом.

Фундаментальная наука развивается в известной степени независимо от рынка. Стимулы последнего не играют ведущей роли в ее развитии. В то же время технологические знания, сосредоточенные в корпоративном секторе, чаще всего сориентированы на рынок. Что касается малого бизнеса, то он приспособливает уже имеющиеся технологические знания к требованиям рынка.

Для развития инновационных процессов необходимо достаточное и синхронное развитие академической науки, прикладной науки (технологических знаний) и внедренных технологий. Так, если не развиваются